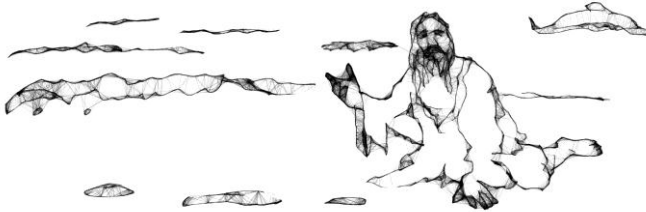

4. ΤΟ ΕΠΟΣ ΤΟΥ ΙΩΝΑ

ΕΔΑΦΙΟ ΜΝΗΜΗΣ: «Επ' αληθείας γνωρίζω, ότι δεν είναι προσωπολήπτης ο Θεός, αλλ' εν παντί έθνει όστις φοβείται αυτόν, και εργάζεται δικαιοσύνην, είναι δεκτός εις αυτόν.» Πράξεις 10/ι' 34,35.

Για τη μελέτη αυτής της εβδομάδας, διαβάστε: Ιωνά 1-4/α'-δ', Β' Βασ. 14/ιδ' 25, Ησ. 56/νς' 7, Ησ. 44/μδ' 8, Μαθ. 12/ιβ' 40, Αποκ. 14/ιδ' 6-12.

Το έπος του Ιωνά είναι η ιστορία ενός Εβραίου προφήτη που εργάστηκε έξω από την περιοχή του. Ο Ιωνάς που έζησε την περίοδο του Ιεροβοάμ του Β', περίπου το 750 π.Χ. (Β' Βασ. 14/ιδ' 25), είναι ο μόνος προφήτης της Παλαιάς Διαθήκης που ξέρουμε, ο οποίος κλήθηκε να κάνει ιεραποστολικό έργο σε μία άλλη χώρα. Το ότι ο Δημιουργός όλων των ανθρώπων δεν σκόπευε να περιορίσει τη σωτηρία μόνο στον εκλεκτό λαό Του επαναλαμβάνεται συνεχώς στην Παλαιά Διαθήκη, ιδιαίτερα στον Ησαΐα και στους Ψαλμούς. Παρόλα αυτά οι σύγχρονοι του Ιωνά δεν αποδέχονταν το ότι και οι Εθνικοί είχαν μέρος στο σχέδιο του Θεού για τη σωτηρία των ανθρώπων. Ακόμη και την εποχή της Καινής Διαθήκης ήταν δύσκολο για τους Ιουδαίους να το καταλάβουν.

Στο βιβλίο του Ιωνά, βλέπουμε την εμπειρία του απρόθυμου προφήτη – θετική και αρνητική – ως ιεραποστόλου σε μία άλλη χώρα. Βλέπουμε τα ανθρώπινα αισθήματα και την ανθρώπινη αντίδραση στο κάλεσμα του Θεού, καθώς και την μεγάλη ανάγκη που υπάρχει για ιεραποστολή. Στο βιβλίο δίνονται ορισμένες οδηγίες για το ιεραποστολικό έργο σε άλλα κράτη, καθώς και λύσεις για ζητήματα και προβλήματα που οι σύγχρονοι ιεραπόστολοι αντιμετωπίζουν.

Ο ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΦΗΤΗΣ

Διαβάστε Β' Βασ. 14/ιδ' 25. Τι μαθαίνουμε για τον Ιωνά; Πώς παρουσιάζεται;

.....
.....
.....
.....

Εκτός από το ομώνυμο βιβλίο, ο προφήτης αναφέρεται και Β' Βασ. 14/ιδ' 25. Εδώ, τιμάται ως ο προφήτης που πρόβλεψε την ανακατάληψη περιοχών από τον Ισραήλ που είχαν καταλάβει οι Σύριοι. Ο Ιωνάς γεννήθηκε στη Γαθ-εφέρ, μία πόλη στη γη Ζαβουλών στο βόρειο Ισραήλ, λίγα χιλιόμετρα μακριά από τη Ναζαρέτ. Αυτό σημαίνει ότι ο Ιησούς και ο Ιωνάς ήταν Γαλιλαίοι προφύτες με διαφορά 750 χρόνων.

Διαβάστε Ιωνά 1/α' 1-3, 9,12,3/γ' 3-10, 2/β' 1-9. Ποια εικόνα, τόσο καλή όσο και άσχημη, παρουσιάζουν για τον προφήτη αυτά τα εδάφια;

.....
.....
.....

Ο Ιωνάς προβάλλει μία παράξενη ανάμειξη δύναμης και αδυναμίας: Ισχυρογνώμων και επαναστατικός, συγχρόνως όμως επιδεικτικός και υπάκουος. Ήταν αφοσιωμένος στον Θεό, θαρραλέος, και πιστός στην προσευχή, την ίδια στιγμή όμως ήταν στενόμυαλος, εγωιστής και μνησικάκος. Ενώ στη Β' Βασ. 14/ιδ' 25 ο Ιωνάς αναφέρεται ως δούλος του Κυρίου, στο ομώνυμο βιβλίο δείχνει μία τραγική και θλιβερή εικόνα. Το γεγονός ότι περιγράφεται τόσο απερίφραστα είναι ένδειξη της ειλικρίνειας και της ακεραιότητας της Αγίας Γραφής. Ανθρωπίνως, οι συγγραφείς έχουν την τάση να κρύβουν τις λιγότερο αποδεκτές πλευρές των Βιβλικών προσώπων. Υπό την έμπνευση όμως του Αγίου Πνεύματος, οι Βιβλικοί συγγραφείς παρουσιάζουν μαζί με τις καλές, και τις κακές στιγμές της ζωής των ανθρώπων για να φανεί η αλήθεια, ότι ανεξαρτήτου του πόσο αδύναμοι και δυσάρεστοι μπορεί να είναι αυτοί οι χαρακτήρες, ο Θεός είναι πρόθυμος να εργαστεί μαζί τους εάν εκείνοι το επιθυμούν.

ΣΚΕΨΗ: Ποιους άλλους ήρωες της Αγίας Γραφής βλέπουμε να χρησιμοποιεί ο Θεός, παρά τα ελαπτώματά τους; Τι ελπίδα μάς δίνει το γεγονός ότι ο Θεός χρησιμοποιεί ανθρώπους με ελαπτώματα να εργαστούν για Εκείνον και να προσεγγίσουν άλλους ανθρώπους;

Δευτέρα 20 Ιουλίου

ΕΝΑΣ ΕΒΡΑΙΟΣ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

«Πήγγαινε στη Νινευή» ήταν η εντολή του Θεού στον Ιωνά. Στην Παλαιά Διαθήκη συνήθως βλέπουμε τον Θεό να καλεί τα έθνη «να έρθουν στη Σιών». Το αρχικό σχέδιο του Θεού για το Ισραήλ ήταν να ζούνε την πίστη τους με τέτοιο ξεχωριστό τρόπο ώστε οι υπόλοιποι λαοί να στραφούν σ' αυτούς για καθοδήγηση (Ησ. 56/νς' 7). Ο Ιωνάς, ως πρόδρομος των μαθητών της Καινής Διαθήκης (Μαθ. 28/κη' 18-20), κλήθηκε να πάει στη Νινευή που, για εκείνον, ήταν ένα ακάθαρμο κέντρο ειδωλολατρίας και βίας. Ο Ιωνάς πήγε δυτικά μέσω θαλάσσης, ενώ ο Θεός του είχε πει να πάει ανατολικά, μέσω ξηράς. Ο απρόθυμος προφήτης, πήρε την αντίθετη κατεύθυνση.

Διαβάστε Ιωνά 1/α' 3-17. Τι μπορούμε να διδαχθούμε από αυτήν την απίθανη αφήγηση;

.....
Η απάντηση του Θεού για την φυγή του Ιωνά ήρθε υπό τη μορφή μιας δυνατής καταιγίδας. Οι άνεμοι υπακούουν στο Δημιουργό τους, σε αντίθεση με τον ανυπάκουο προφήτη Του (Μάρκο 4/δ' 41). Ο Ιωνάς κοιμόταν κατά τη διάρκεια της καταιγίδας, ενώ το πλήρωμα προσευχόταν (Ιωνά 1/α' 4-6). Με ειλικρίνεια ο Ιωνάς παραδέχτηκε ότι αυτός ήταν η αιτία αυτής της καταστροφής και μίλησε για τον Αληθινό Θεό και Δημιουργό. Είναι αξιοσημείωτο ότι με την απάντησή του, «Εγώ είμαι Εβραίος», αναφέρθηκε στην θρησκεία του αλλά και στην εθνικότητά του. Μπροστά στη λαίλαπα της καταιγίδας, οι Εθνικοί ναύτες έκαναν ό,τι μπορούσαν για να σωθούν (εδ. 14), και δείχνοντας συμπόνια στον Ιωνά δεν υπάκουσαν στις οδηγίες του να τον ρίξουν στην θάλασσα. (Ο απρόθυμος προφήτης ήταν πρόθυμος να θυσιαστεί για να σώσει τους άλλους.) Τελικά οι ναύτες υποχώρησαν και η θάλασσα ησύχασε (εδ. 15). Αυτοί οι ναύτες ήταν οι πρώτοι που πίστεψαν στον Θεό λόγω του Ιωνά, επειδή ο Θεός χρησιμοποίησε τη φυγή του για να εργαστεί σε αυτούς. Η σωτηρία του Ιωνά ήταν το ίδιο θαυματουργική όπως και η σωτηρία του πλοίου. Ο Θεός κάλεσε «μέγα κήτος». Στο Εβραϊκό κείμενο δεν αναφέρεται το είδος του ψαριού που κατάπιε τον προφήτη. Ο Ιωνάς στην κοιλιά του κήτους είναι το πιο γνωστό σημείο της ιστορίας, ωστόσο, δεν πρέπει να επισκιάσει το βαθύτερο μήνυμα του βιβλίου ότι ο Θεός αγαπάει, ενδιαφέρεται, και επιθυμεί την σωτηρία όλων των ανθρώπων.

ΣΚΕΨΗ: Ένας είναι ο Θεός, ο Δημιουργός των ουρανών και της γης (δείτε Ησ. 44/μδ' 8, 45/με' 5,6). Οτιδήποτε άλλο λατρεύουν οι άνθρωποι είναι ειδωλολατρία. Οποιοσδήποτε άλλος «θεός» στον οποίο προσεύχονται, είναι φανταστικός, είναι ένα ψέμα. Γιατί είναι τόσο σημαντικό να συνειδητοποιήσουμε αυτήν την αλήθεια και να την ενσωματώσουμε στα πλαίσια της αποστολής;

Τρίτη 21 Ιουλίου

ΣΤΗΝ ΚΟΙΛΙΑ ΤΟΥ ΚΗΤΟΥΣ

Η τριήμερη παραμονή του Ιωνά στην κοιλιά του κήτους, έγινε τύπος του θανάτου και της ανάστασης του Χριστού (Ιωνάν. 1/α' 17- 2/β' 10, Ματθ. 12/ιβ' 40). Ο Θεός διέταξε και ήρθε το κήτος. Παρότι υπάρχουν περιπτώσεις όπου άνθρωποι επιβίωσαν στη θάλασσα αφού τους είχαν καταπιεί φάλαινες, πρέπει να θυμόμαστε ότι ο Θεός έφερε αυτό το συγκεκριμένο κήτος, και με θαυματουργικό τρόπο διατήρησε τη ζωή του δούλου Του. Εν ολίγοις, αυτό το θαυματουργικό γεγονός μπορούσε να γίνει μόνο μέσω της υπερφυσικής επέμβασης του Κυρίου. Υπάρχουν ενδείξεις ότι η φράση «τρεις μέρες και τρεις νύκτες» ήταν μία φράση της εποχής που χρησιμοποιούταν για το φανταστικό ταξίδι στο Sheol, την Εβραϊκή ονομασία για το μέρος των νεκρών. Ο Ιωνάς πράγματι θα μπορούσε να είχε πεθάνει. Στην κοιλιά του κήτους, ο Ιωνάς άρχισε να προσεύχεται. Νωρίτερα, ο καπετάνιος είχε ζητήσει από τον Ιωνά να επικαλεστεί τον Θεό του (Ιωνά 1/α' 6). Τώρα, στην απελπιστική κατάσταση στην οποία βρισκόταν, ο Ιωνάς άρχισε να προσεύχεται, και μάλιστα ένθερμα. Χρειάστηκε να συμβεί κάτι τόσο σοβαρό για να κάνει εκείνο το οποίο έπρεπε να κάνει εξ αρχής. Μία σύνοψη της προσευχής του Ιωνά διατηρήθηκε υπό την μορφή ενός ψαλμού δοξολογίας. Αυτού του είδους οι ψαλμοί συνήθως περιλαμβάνουν πέντε μέρη: (1) εισαγωγή, (2) περιγραφή της θλίψης, (3) έκκληση στον Θεό για βοήθεια, (4) αναφορά της δράσης του Θεού, και (5) υπόσχεση τήρησης του όρκου προς τον Θεό και μαρτυρίας της σώζουσας ενέργειας του Θεού. «Σώσε με Κύριε, και εγώ υπόσχομαι να...» Και ποιος δεν έχει κάνει μία τέτοια προσευχή; Το ερώτημα είναι, τηρήσατε αυτό που υποσχεθήκατε;

Διαβάστε Ματθ. 12/ιβ' 40. Πώς εφαρμόζει ο Ιησούς την ιστορία του Ιωνά στον Εαυτό Του; Δείτε επίσης Ιωνάν. 2/β' 19-22.

.....
.....
.....

Το κεφάλαιο τελειώνει με τα λόγια: «Και προσέταξεν ο Κύριος το κήτος και εξήμεσε τον Ιωνάν επί την ξηράν» (Ιωνά 2/β' 10). Όπως ο Χριστός μετά την ανάσταση πρόσταξε τους μαθητές Του να πάνε σε όλον τον κόσμο, έτσι και ο Ιωνάς μετά την υποθαλάσσια εμπειρία του πήγε στους Εθνικούς και έγινε ο πιο επιτυχημένος ιεραπόστολος της Παλαιάς Διαθήκης. Με τη διάσωσή του, ο Ιωνάς είδε το σωτήριο έλεος του Θεού. Όταν έφτασε στην ξηρά ήξερε πόσο αποφασισμένος ήταν ο Θεός να σώσει ακόμη και τους Ασσύριους από τον θάνατο.

Η ΓΕΝΕΑ ΤΗΣ ΝΙΝΕΥΗΣ

Διαβάστε Ιωνά 3/γ'. Τι σπουδαίο μήνυμα βρίσκουμε για τον ευαγγελισμό;

.....
.....
.....
.....

«Και έγεινε λόγος Κυρίου προς Ιωνάν εκ δευτέρου, λέγων, Σηκώθητι, ύπαγε εις Νινευή, την πόλιν την μεγάλην, και κήρυξον προς αυτήν το κήρυγμα, το οποίον εγώ λαλώ προς σε» (Ιωνά 3/γ' 1,2). Δύο ρήματα είναι σημαντικά σ' αυτά τα εδάφια. Πρώτον, ο Θεός για δεύτερη φορά λέει «ύπαγε»! Ο Θεός δεν τα παρατάει. Δίνει στους ανθρώπους που αποτυγχάνουν και δεύτερη ευκαιρία. Για μία ακόμη φορά βλέπουμε την έννοια της αποστολής που συναντάμε στην Καινή Διαθήκη – να πάμε εμείς στα έθνη, και όχι να περιμένουμε τα έθνη να έρθουν σε εμάς.

Το άλλο σημαντικό ρήμα είναι το «κήρυξον». Η διακήρυξη έχει μεγάλη σημασία στην Αγία Γραφή. Είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για την διάδοση του ευαγγελίου. Ο Θεός τόνισε στον Ιωνά ότι θα κήρυττε, «το κήρυγμα, το οποίον εγώ λαλώ προς σε». Αυτό σημαίνει ότι το μήνυμα που διακηρύττουμε πρέπει να είναι του Θεού και όχι δικό μας, ούτε καν κάποιας προσαρμοσμένης έκδοσής του.

Το μήνυμα του Θεού γενικά είναι προειδοποίηση και υπόσχεση, κρίση και ευαγγέλιο. Η δυνατή διακήρυξή του ήταν, «Έτι τεσσαράκοντα ημέραι και η Νινευή θέλει καταστραφή» (Ιωνά 3/γ' 4). Αυτή ήταν η κρίση. Ωστόσο, θα πρέπει να υπήρχε και η υπόσχεση για ελπίδα, λύτρωση και σωτηρία, γιατί οι άνθρωποι δέχτηκαν το μήνυμα και σώθηκαν. Στο «αιώνιο ευαγγέλιο» στην Αποκ. 14/ιδ' 6-12 δίνεται προειδοποίηση για την κρίση. Η υπόσχεση και η κρίση συμβαδίζουν: η υπόσχεση μάς προσφέρει τον τρόπο του Θεού να αποφύγουμε την καταδίκη που η δίκαιη κρίση θα απονέμει σ' όλους μας.

Η διακήρυξη του ευαγγελίου δεν μπορεί να είναι αποτελεσματική χωρίς την παρουσία αυτών των στοιχείων. Παρότι στην αποστολή μας καλούμαστε να προσαρμόσουμε το μήνυμά μας ανάλογα με τους αποδέκτες, δεν πρέπει να γίνεται εις βάρος του μηνύματος που μας έχει δοθεί από τον Θεό. Τι γίνεται στο Ιωνά 3/γ' 5-10; Οι Νινευίτες πίστεψαν, ενήργησαν σύμφωνα με αυτά που γνώρισαν, και σώθηκαν.

ΣΚΕΨΗ: Ο Θεός μάς έδωσε θαυμάσιες υποσχέσεις αλλά και πολύ έντονες προειδοποιήσεις. Τι πρέπει να διδαχθούμε από αυτήν την ιστορία για τις προϋποθέσεις των υποσχέσεων και των προειδοποιήσεων;

Ο ΘΡΗΝΟΣ ΤΟΥ ΙΩΝΑ

Στον Ιωνά 4/δ' 1-11 βεβαιωνόμαστε πως το μεγαλύτερο εμπόδιο για τον Θεό σ' αυτήν την παγκόσμια αποστολή δεν ήταν η απόσταση, ο άνεμος, οι ναύτες, τα ψάρια ή οι Νινευίτες. Ήταν ο ίδιος ο προφήτης. Η πίστη των κατοίκων της Νινευή αντιπαραβλήθηκε με την απιστία του Ιωνά και το εκδικητικό του πνεύμα. Ο Ιωνάς είναι το μοναδικό πρόσωπο στην Αγία Γραφή που «κατηγορεί» τον Θεό ότι είναι ελεήμων, πολυεύσπλαχνος, μακρόθυμος, γεμάτος αγάπη και ότι μεταμελείται για το κακό. Αυτά τα χαρακτηριστικά του Θεού είναι που χαροποιούν τους περισσότερους ανθρώπους.

«Όταν ο Ιωνάς έμαθε ότι ο Θεός είχε πρόθεση να γλιτώσει την πόλη, η οποία, παρά την ανηθικότητά της κατέληξε να μετανοήσει 'εν σάκκω και σποδῶ', θα έπρεπε να ήταν ο πρώτος που θα χαιρόταν για τη θαυμαστή χάρη του Θεού. Αντί όμως γι' αυτό σκεφτόταν περισσότερο την πιθανότητα ότι μπορούσε να θεωρηθεί ψευδοπροφήτης. Ζηλωτής για την υπόληψή του, έχασε από τα μάτια του την άπειρα μεγαλύτερη αξία των ψυχών στην εξαχρειωμένη εκείνη πόλη. Για τη συμπόνια που ο Θεός έδειξε στους μεταμελημένους Νινευίτες 'ελυπήθη ο Ιωνάς λύπην μεγάλην και ηγανάκτησε.'» Ε. Χουάιτ, Π.Β. σ. 187.

Διαβάστε Ιωνά 4/δ' 10,11. Τι μας διδάσκουν αυτά τα εδάφια για το χαρακτήρα του Θεού σε αντίθεση με την αμαρτωλή ανθρώπινη φύση; Γιατί πρέπει να μας χαροποιεί το γεγονός ότι κριτής μας είναι ο Θεός και όχι άνθρωπος;

.....

.....

Στο 4^ο κεφάλαιο βλέπουμε τον Ιωνά να εκδηλώνει τον θυμό του. Την πρώτη φορά οργίσθηκε επειδή ο Θεός μεταμελήθηκε και έσωσε τους Νινευίτες που ήταν περισσότεροι από 120.000 άνθρωποι, και τη δεύτερη φορά θύμωσε επειδή ξεράθηκε η κολοκυθιά. Εξαιτίας του εγωισμού του ο προφήτης δεν έθεσε σωστά τις προτεραιότητές του.

Ο Θεός ζήτησε από τον Ιωνά να αναγνωρίσει την αδελφική του σχέση με τους ανθρώπους δεδομένου ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν ως Πατέρα τον Θεό. Ο προφήτης θα έπρεπε να αποδεχτεί τη κοινή του φύση με αυτούς τους «ξένους» παρότι είχαν παραστρατήσει. Δεν ήταν πιο σημαντικοί οι 120.000 άνθρωποι και τα ζώα από ό,τι μία κολοκυθιά;

ΣΚΕΨΗ: Διαβάστε ξανά την επίπληξη του Κυρίου στον Ιωνά. Μήπως και σήμερα ο Κύριος λέει κάτι παρόμοιο σε εμάς; Πόσες φορές ασχολούμαστε με προσωπικά ζητήματα, τα οποία τις περισσότερες φορές είναι ασήμαντα, παραμελώντας τις ψυχές για τις οποίες ο Χριστός έδωσε το αίμα Του για να σωθούν;

ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΜΕΛΕΤΗ:

«Το βιβλίο του Ιωνά είναι σημαντικό για την κατανόηση της Βιβλικής αποστολής, επειδή χρησιμοποιεί την εντολή του Θεού στο λαό Του όσον αφορά τους Εθνικούς και αποτελεί το πρώτο βήμα για την ιεραποστολική εντολή της Καινής Διαθήκης. Επίσης, είναι αξιοσημείωτη η έντονη αντίσταση που πρόβαλλε ο δούλος του Κυρίου που επιλέχθηκε για το παγκόσμιο έργο Του.» J. Verkuyl, Contemporary Missiology, σ. 96.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ:

1. «Στην ιστορία της Νινευή υπάρχει ένα μάθημα που χρειάζεται προσεκτική μελέτη... Πρέπει να γνωρίζουμε το καθήκον μας προς τους συνανθρώπους μας που είναι ανίδεοι και χρειάζονται τη βοήθειά μας.» Ε. Χουάιτ, *The Southern Work*, σ. 80. Ποιο είναι αυτό το καθήκον;
2. Η Ασσυρία ήταν η υπερδύναμη που κυριαρχούσε στην αρχαία ανατολή από το 885 έως το 625 π.Χ. Ο Ισραήλ και ο Ιούδας υπέφεραν από την σκληρή κυριαρχία της. Ο βασιλιάς του Ισραήλ, ο Ιηού, αναγκαζόταν να πληρώνει φόρους στον Ασσύριο βασιλιά. Ο Ισραήλ υποδουλώθηκε ολοκληρωτικά στους Ασσύριους το 722 π.Χ. Γι' αυτό και ο Ιωνάς ήταν διστακτικός στο κάλεσμα να πάει στη Νινευή που ήταν μία από τις τέσσερις προεξέχουσες πόλεις της Ασσυρίας και θρησκευτικό κέντρο της θεάς Ιστάρ, θεάς του έρωτα και του πολέμου. Ο Θεός τον κάλεσε να πάει στο πνευματικό κέντρο των εχθρών τους και να καλέσει τους φιλοπόλεμους Ασσύριους σε μετάνοια. Τι μπορούμε να διδαχθούμε από όλα αυτά όσον αφορά τις αποστολές;
3. Πώς μπορεί η εκκλησία να προφυλαχθεί από την αντίληψη ότι οι συμβουλές και οι ευλογίες του Κυρίου σε τομείς όπως το Σάββατο, η υγεία και η εκπαίδευση, δεν δόθηκαν αποκλειστικά για δικό της όφελος αλλά και για το καλό όλων των εθνών; Διαβάστε Αποκ. 3/γ' 17,18.
4. Ποιες είναι οι ομοιότητες του μηνύματος της τριπλής αγγελίας στην Αποκ. 14/ιδ' 6-12 με το μήνυμα του Ιωνά προς τους Νινευίτες;
5. Ορισμένοι απορρίπτουν την ιστορία του Ιωνά, και ιδιαίτερα το ότι ο Ιωνάς βρέθηκε στην κοιλιά του κήτους. Ποιες προϋποθέσεις τους οδηγούν να απορρίψουν αυτήν την ιστορία; Ποιες προϋποθέσεις χρειάζεστε σεις για να πιστέψετε αυτήν την ιστορία;